

PROFIL MURID YANG DIRUJUK KEPADA GURU BIMBINGAN DAN KAUNSELING

Aslina Ahmad, Mohammad Nasir Bistamam, Ab. Aziz Mohd Yatim, Mohd Muzafar Shah Razali,
Mohammad Aziz Shah Mohammed Arip, Faezah Umar

*Fakulti Pendidikan dan Pembangunan Manusia,
Universiti Pendidikan Sultan Idris,
35900 Tanjong Malim, Perak*

Abstrak

Tujuan kajian ini adalah untuk mendapatkan profil murid yang dirujuk kepada Guru Bimbingan dan Kaunseling. Profil yang dikaji meliputi aspek sendiri seperti aktiviti masa lapang dan aspek yang paling penting dalam hidup responden serta aspek keluarga seperti bilangan adik-beradik, status penjagaan, lokasi tempat tinggal keluarga, jenis kediaman keluarga, tahap pendidikan ibu dan bapa, pandangan terhadap agama dan pengalaman dihukum di rumah. Kajian ini merupakan kajian tinjauan yang telah dijalankan di sekolah-sekolah yang dipilih secara rawak di dua negeri iaitu negeri Perak dan Selangor. Data dianalisis menggunakan peratusan. Dapatan kajian menunjukkan bersukan merupakan aktiviti berfaedah yang dilakukan oleh majoriti responden pada waktu lapang, manakala melayari internet untuk bermain permainan video dan bersembang di laman sosial merupakan aktiviti yang tidak berfaedah yang dilakukan oleh majoriti responden pada waktu lapang. Akademik merupakan aspek yang paling penting dalam hidup majoriti responden. Dapatan kajian daripada aspek keluarga menunjukkan majoriti responden merupakan pelajar daripada keluarga yang berlatar belakang sederhana, iaitu mempunyai bilangan adik-beradik antara 3 hingga 4 orang, tinggal bersama ibu bapa kandung di kawasan bandar dan jenis kediaman ialah rumah teres. Majoriti responden juga tidak mengetahui tahap pendidikan ibu dan bapa masing-masing serta mempunyai hubungan yang rapat dengan ibu. Dalam faktor agama dan solat, majoriti responden menyatakan amalan agama wajib dilakukan dan kekerapan responden bersolat atau sembahyang sebulan yang lalu adalah penuh. Kajian ini turut membuktikan bahawa majoriti responden tidak mempunyai pengalaman dihukum di rumah, manakala jenis hukuman yang paling banyak dikenakan bagi responden yang mempunyai pengalaman dihukum di rumah adalah dirotan atau disebat. Mereka dihukum kerana lewat pulang ke rumah. Hal ini membuktikan kepentingan ibu bapa dan guru mengetahui kesan hukuman yang dikenakan terhadap remaja.

Kata kunci Profil, murid yang dirujuk, Guru Bimbingan dan Kaunseling, aspek sendiri, aspek keluarga.

Abstract

This study investigates the profile of students who are referred to Guidance and Counseling teachers. The profiles includes family aspects such as number of siblings, caretakers, place of residence location and type, parents' education level, and experience being punished at home. This study is a survey that was carried out in schools that were chosen purposively in Perak and Selangor. Data were analysed using percentage and mean. The findings show that majority of the respondents were students of average socioeconomic background, that has a number of siblings between 3 to 4, living with biological parents in terraced houses in urban areas. Most respondents are not aware of the educational level of their parents. Mother is found to be the closest person in their lives. The results also shows that most of the respondents did not have the experience of being punished at home. Those who have been punished claimed that they have whipped. They are punished for coming home late.

Keywords Profile, referred students, Guidance and Counseling teachers, family aspects

PENGENALAN

Murid sekolah merupakan aset dan harta negara pada masa akan datang. Untuk membentuk sahsiah yang baik agar murid sekolah dapat memberi sumbangan kepada negara pada masa akan datang, pendidikan adalah wahana yang paling sesuai untuk merealisasikan perkara tersebut. Oleh itu, matlamat pendidikan adalah untuk memastikan murid-murid dalam keadaan apa sekali pun dapat diberi peluang untuk memperbaiki diri mereka dan melalui perkembangan diri yang positif.

Isu masalah disiplin merupakan isu global. Maka, terdapat pelbagai pihak yang telah menyuarakan kerisauan mereka terhadap isu yang masih belum dapat ditangani sehingga kini. Dalam ucapan perasmian bersempena dengan Perayaan Hari Guru 2010, Menteri Pelajaran Malaysia yang juga merupakan Timbalan Perdana Menteri Malaysia turut menyuarakan kebimbangannya terhadap pembabitan murid sekolah dalam kegiatan yang tidak berfaedah (Utusan Malaysia, 17 Mei 2010). Menurut beliau, isu disiplin adalah antara perkara besar yang harus ditangani dengan segera memandangkan murid sekolah merupakan aset yang terlalu berharga dan amat bernilai kepada sesebuah negara. Para pengkaji yang meninjau isu disiplin sekolah turut menggesa agar tindakan proaktif dapat diambil sebelum gejala ini terus menular dan merebak serta menggugat kesejahteraan golongan muda yang menjadi harapan negara (Abdullah al Hadi et al, 2001; Akma Hj. Abdul Hamid & Bhasah Hj. Abu Bakar, 2005; Asmah & Zulekha, 2004; Azizah Lebai Nordin, 2002; Rafidah Aga Mohd Jaladin, 2007). Oleh itu, semua pihak perlu menitikberatkan dan memandang serius terhadap masalah disiplin ini sebelum ia menular dan mendatangkan kesan yang lebih parah lagi. Antara perkara yang membimbangkan isu disiplin ialah dapatan kajian yang menunjukkan murid yang terlibat dengan kes disiplin juga boleh terjebak dengan kes yang lebih serius di sekolah dan juga terlibat dengan kes jenayah apabila mereka dewasa kelak (Finn, Fish, & Scott, 2008; Siegel & Senna, 2000) disebabkan faktor persekitaran. Menurut Teori Ekologi Bronfenbrenner, antara persekitaran yang mempengaruhi tingkah laku seseorang ialah persekitaran sekolah selain daripada persekitaran keluarga dan masyarakat.

Tidak dapat dinafikan pelbagai usaha telah dijalankan untuk membanteras isu disiplin dalam kalangan murid sekolah memandangkan isu ini boleh menjejaskan murid tersebut dan mengancam kesejahteraan dan kemakmuran sesebuah negara. Dalam konteks negara Malaysia, murid yang melanggar peraturan sekolah boleh dikenakan tindakan tertentu. Murid yang terlibat dengan kesalahan disiplin akan diberi amaran, dikenakan hukuman seperti dirotan, digantung persekolahan atau dibuang sekolah (Azizah Lebai Nordin, 2002). Namun kini, pihak sekolah juga diminta untuk memberi peluang kepada murid yang terlibat dengan kesalahan disiplin untuk berubah dengan menghantar mereka kepada Guru Bimbingan dan Kaunseling atau GBK yang juga disebut sebagai kaunselor sekolah. Tanggungjawab GBK dalam soal menangani murid yang dirujuk ini telah dijelaskan dalam Surat Pekeliling Ikhtisas Bil 8/2001: Pemantapan Pengurusan Disiplin Di Sekolah yang dikeluarkan oleh Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM) bertarikh 19 Julai 2001. Surat pekeliling jelas menyatakan bahawa guru sewajarnya membantu murid yang bermasalah atau merujuk murid yang berkenaan kepada Guru Bimbingan dan Kaunseling atau Kaunselor supaya murid-murid tersebut dapat meluahkan apa jua masalah yang terpendam dalam hati sanubari mereka. Sekolah hendaklah memastikan Guru Bimbingan dan Kaunseling sentiasa mempunyai maklumat yang dikemas kini mengenai murid-murid yang mempunyai masalah daripada guru kelas atau guru tingkatan. Murid-murid berkenaan perlu diberikan nasihat sehingga keadaan permasalahan yang mereka hadapi dapat dipulihkan sepenuhnya (Surat Pekeliling Ikhtisas Bil 8/2001, KPM).

Senario ini menunjukkan GBK telah diberikan tanggungjawab untuk membantu murid-murid yang didapati bermasalah oleh orang lain seperti masalah disiplin. Hal ini turut dinyatakan dalam prosedur tatacara disiplin yang digariskan oleh KPM (1988) yang mewajibkan murid sekolah dirujuk kepada GBK sebelum pihak sekolah mengambil sebarang tindakan disiplin. Tindakan membawa murid untuk dirujuk kepada GBK diambil dengan andaian bahawa GBK mempunyai kemahiran untuk mengubah murid tersebut (Haslee Shahril Lim Abdullah, 2006; Suradi Salim, 2005). Untuk membantu murid yang dirujuk kepada GBK, cadangan intervensi yang bersesuaian boleh digunakan (Suradi Salim, 2001; Williams, Holmbeck, & Greenley, 2003). Pedersen (1990) menegaskan bahawa intervensi yang bersesuaian adalah intervensi yang dibina berdasarkan kepada keperluan dan kesesuaian sesuatu kelompok. Untuk itu, kajian ini mengemukakan profil murid

tingkatan 4 yang dirujuk kepada GBK daripada aspek sekolah untuk digunakan bagi menangani murid yang dirujuk.

SOROTAN KAJIAN

Murid yang dirujuk merupakan murid yang dilihat sebagai mempunyai masalah dari segi sendiri, keluarga mahupun persekitaran. Sorotan kajian untuk murid yang dirujuk kerana terlibat dengan masalah disiplin berdasarkan latar belakang sendiri dikemukakan berdasarkan aspek umur, gender, ciri dalaman, dan luaran murid. Melihat kepada faktor pertama, iaitu umur, murid yang terlibat dalam masalah disiplin merupakan murid yang terdiri daripada pelbagai peringkat usia (Arnett, 2009; Franklin & Hopson, 2009; Kazdin, 2004; Rice & Dolgin, 2008). Murid daripada pelbagai peringkat usia dilaporkan terlibat dalam pelbagai kes salah laku dan kebanyakan mereka terdiri daripada golongan murid yang berusia antara 13 hingga 18 tahun.

Dapatan yang sama turut dilaporkan oleh pengkaji tempatan seperti Abdul Halim Othman (1989), Asmah dan Zulekha (2004), dan Fuziah Shaffie et al. (2009). Perangkaan daripada pihak polis turut mencatatkan sejumlah 1,836 kes jenayah dengan penglibatan 3,383 orang murid yang ditahan pada tahun 2007 dan jumlah ini meningkat kepada 2,218 kes pada tahun 2008 dengan sejumlah 3,725 orang murid ditahan (Nurul Adlina Kamaludin, & Hafizah Iszaharid, 2009). Oleh itu, dapat dikatakan bahawa peratusan remaja yang terlibat dengan jenayah adalah tinggi, lebih-lebih lagi pada zaman remaja murid-murid memang mengalami satu bentuk pergolakan emosi yang menyebabkan ada antara mereka yang tidak dapat membuat keputusan dengan wajar apabila berhadapan dengan masalah. Keadaan ini seterusnya dikhuatiri boleh membawa murid kepada permasalahan yang semakin serius.

Menerusi kajian Amaral et al. (2011), kekhuatiran tersebut telah terbukti apabila data kajian mereka mendapati 26 peratus daripada responden kajiannya mempunyai niat untuk membunuh diri. Perkara yang lebih buruk dapat dihindari dengan adanya langkah-langkah pencegahan (Coie et al., 1993). Siegel dan Senna (2000) turut menekankan agar intervensi awal diberikan kepada murid-murid bagi menghindarkan mereka daripada terjerumus ke dalam masalah yang lebih serius dan melakukan salah laku dengan lebih kerap lagi. Secara rumusannya, perkembangan diri seseorang terutamanya apabila mereka memasuki peringkat remaja boleh menjadi faktor penyumbang ke arah pemilihan tingkah laku yang tidak efektif melainkan adanya intervensi yang bersesuaian diberikan. Fatimah Ali (2007) mendapati murid yang berada pada peringkat pendidikan menengah juga tidak suka dikawal. Pada tahap ini, mereka berpandangan bahawa diri mereka berupaya untuk menyelesaikan segala kekusutan kerana berpandangan bahawa mereka telah dewasa dan boleh membuat keputusan sendiri walhal mereka masih belum matang. Sebaliknya mereka memerlukan bimbingan dan tunjuk ajar daripada golongan dewasa (Azizah Lebai Nordin, 2002), terutamanya daripada guru di sekolah. Secara rumusannya, murid yang terlibat dengan kes disiplin terdiri daripada pelbagai peringkat usia, dengan kebanyakannya terdiri daripada golongan murid yang berada dalam usia belasan tahun atau pada peringkat pendidikan menengah. Murid yang berada dalam lingkungan usia ini lebih suka dilayan sebagai orang dewasa tetapi masih memerlukan bimbingan.

Aspek kedua yang diuraikan dalam faktor sendiri ialah aspek jantina atau gender. Jika dahulu masalah disiplin sering kali dikaitkan dengan murid lelaki, namun perkara ini bukan lagi satu realiti. Laporan yang diterima berkaitan dengan masalah disiplin yang semakin menular membabitkan bukan sahaja murid lelaki tetapi juga membabitkan murid perempuan. Oleh itu, murid yang dirujuk didapati merangkumi kedua-dua golongan, iaitu murid lelaki dan murid perempuan. Kajian lepas turut melaporkan bahawa kebanyakan murid lelaki terlibat dengan salah laku yang dikategorikan sebagai masalah luaran (*externalizing behavior*) seperti bergaduh, memukul (Bongers, Koot, Van der Ende, & Velhulst, 2004), bertingkah laku agresif terhadap orang dan haiwan, mencuri, memaksa orang lain melakukan aktiviti seksual, memulakan kebakaran, vandalisme (Jacobson, 2004), dan penyalahgunaan dadah (Arnett, 2009). Murid perempuan pula dikatakan lebih mengalami masalah dalaman (Arnett, 2009; Crick & Zahn-Waxler, 2003). Antaranya, kerisauan tentang penampilan diri termasuk paras rupa dan bentuk badan kerana murid perempuan lebih memandang berat tentang imej diri, terutama

semasa zaman remaja. Masalah yang kerap dilaporkan termasuklah masalah kecelaruan pemakanan atau eating disorder yang boleh mengancam kesihatan dan nyawa mereka.

Selain itu, dadah turut menjadi satu masalah yang dikaitkan dengan murid-murid sekolah. Menurut Stephenson (2011), murid sering menyalahguna dadah sebagai mesej penentangan mereka terhadap peraturan yang ditetapkan oleh orang dewasa. Murid juga sering mentafsirkan bahawa bantuan atau apa juga yang digariskan oleh orang dewasa merupakan perkara yang tidak diinginkan, bertentangan dengan kehendak mereka, serta sekolah merupakan tempat yang tidak disukai oleh mereka (Stephenson, 2011). Dalam konteks Malaysia, kajian tempatan yang dijalankan oleh Akma Abdul Hamid dan Bhasah Abu Bakar (2005) ke atas 130 orang murid sekolah menengah di daerah Kemaman mendapati murid perempuan yang terlibat dalam masalah disiplin didapati mempunyai tekanan atau stres yang lebih tinggi berbanding dengan murid lelaki. Stres yang tinggi boleh mengundang insiden yang tidak diinginkan seperti menyalahguna dadah, dan cubaan membunuh diri. Lantaran itu, tindakan proaktif disarankan untuk menghindari perkara yang tidak diinginkan daripada berlaku.

Kajian yang dijalankan banyak memperihalkan kesalahan disiplin yang dilakukan mengikut peraturan dan undang-undang yang ditetapkan oleh Kementerian Pelajaran Malaysia. Salah laku yang banyak dilaporkan merupakan tingkah laku yang dapat dikenal pasti secara fizikal atau luaran (externalizing behavior). Contohnya mencuri, membuli, dan tidak hadir ke sekolah. Laporan dan kajian-kajian turut mendapati penglibatan murid lelaki dan perempuan dalam hampir kesemua salah laku yang digariskan seperti tidak berpakaian kemas, lewat ke sekolah, ponteng, bergaduh, dan juga merokok (Abdullah al Hadi Muhamed et al., 2001; Fuziah Shaffie et al., 2009; Mohd Sofian et al., 2006). Kajian terkini masih mendapati bahawa masalah disiplin wujud dalam kalangan murid lelaki dan murid perempuan (Azizi Yahya, Halimah Ma'alip & Md. Hasan Omar, 2011). Sebaliknya, kajian Wan Zah Wan Ali et al. (2009) mendapati bilangan murid lelaki lebih banyak terlibat dalam kes disiplin berbanding dengan murid perempuan. Daripada aspek meminta bantuan pula, banyak kajian yang melaporkan bahawa murid perempuan lebih kerap meminta bantuan berbanding dengan murid lelaki (Farrand, Parker & Lee, 2007; Fox & Butler, 2007; See Ching Mey & Tan Sin Keat, 2005; Vogel, Wester, & Larson, 2007). Kajian Fox dan Butler (2007) pula melibatkan 415 orang dan kumpulan fokus sebanyak sembilan orang untuk meninjau pandangan murid terhadap GBK. Majoriti murid mengetahui wujudnya perkhidmatan yang disediakan oleh GBK di sekolah mereka. Namun, keputusan ujian menunjukkan bahawa murid perempuan berpendapat yang perkhidmatan bimbingan dan kaunseling di sekolah adalah amat berguna berbanding dengan murid lelaki. Murid perempuan juga didapati mempunyai keinginan untuk berjumpa dengan GBK berbanding dengan murid lelaki. Peratusan murid perempuan yang bersedia berjumpa dengan GBK adalah sebanyak 68 peratus berbanding murid lelaki dengan hanya 32 peratus. Dapatan yang sama turut diperolehi dalam kajian Farrand et al. (2007) terhadap 968 remaja yang bersekolah di Britian pada tahun 2005.

Satu daripada punca keengganan murid berjumpa dengan GBK adalah kerana mereka mengatakan bahawa mereka mampu menyelesaikan masalah mereka ataupun tidak mempunyai sebarang masalah untuk dikongsi yang menyebabkan mereka berpandangan tindakan berjumpa dengan GBK ialah sesuatu yang sia-sia (Fox & Butler, 2007; Vogel et al., 2007). Murid lelaki juga didapati enggan mendapatkan perkhidmatan bimbingan dan kaunseling kerana perkhidmatan ini diberikan oleh orang yang asing bagi mereka. Tambah lagi, stigma sosial terhadap orang yang mendapat perkhidmatan kaunseling turut menghalang mereka untuk berjumpa dengan GBK (Fox & Butler, 2007; Vogel et al., 2007). Bagi mereka, orang yang menemui dan mendapatkan khidmat GBK ialah individu yang lemah dan tidak dapat menyelesaikan masalah mereka sendiri. Kegagalan menyelesaikan kekusutan ini dianggap sebagai kelemahan yang tidak patut ada dalam diri golongan lelaki. Antara saranan yang dikemukakan oleh murid dalam kajian Fox dan Butler (2007) ialah melantik GBK yang terdiri daripada GBK lelaki dan GBK perempuan. Murid-murid berpendapat bahawa peluahan dan perkongsian masalah dapat dilakukan dengan lebih selesa lebih-lebih lagi sekiranya GBK yang ditemui adalah seseorang daripada jantina yang sama dengan mereka. Hasil yang sama ditunjukkan dalam kajian tempatan oleh See Ching Mey (2005) ke atas 19 orang pelajar Sarjana Pendidikan (Bimbingan dan Kaunseling) yang ditempatkan di pusat pengajian di sebuah universiti di Malaysia selama 11 minggu sebagai kaunselor pelatih. Hasil temu bual yang dijalankan

mendapati pelajar perempuan adalah lebih terbuka dan lebih bersedia untuk melalui sesi kaunseling berbanding dengan pelajar lelaki. Secara rumusannya, penglibatan dalam salah laku melibatkan kedua-dua jantina iaitu murid lelaki mahupun murid perempuan. Namun begitu, murid lelaki lebih sukar untuk menerima bantuan berbanding dengan murid perempuan yang lebih terbuka untuk menerima bantuan.

Aspek ketiga yang dibincangkan dalam faktor sendiri ialah aspek internal dan eksternal murid yang dirujuk. Berdasarkan bukti empirikal daripada pelbagai kajian dan penulisan tentang klien yang dirujuk, mereka mempunyai ciri-ciri tertentu yang dapat dibahagikan kepada dua, iaitu ciri internal dan ciri eksternal. Antara ciri dalaman atau internal termasuklah berasa kurang yakin dengan kaunselor, defensif, tidak mahu berada dalam sesi kaunseling, tidak bermotivasi untuk berubah, melihat bantuan kaunselor sebagai tidak bernilai dan tidak bermakna, resisten dan enggan, menentang dan mempunyai keinginan yang rendah untuk membina hubungan semasa sesi kaunseling (Baker & Gerler, 2004; Suradi Salim, 2001). Klien atau murid yang dirujuk juga mempamerkan ciri luaran atau ciri eksternal seperti tidak suka bercakap tentang dirinya, senyap atau lebih banyak mendiamkan diri daripada bercakap. Terdapat juga murid yang dirujuk yang lebih suka menyetujui pandangan kaunselor dan memberikan janji palsu (Ruhani Mat Amin, 2005), memperkatakan perkara yang superficial (Suradi Salim, 2001), enggan menjalani sesi kaunseling, berasa tidak sanggup, dan tidak mahu bekerjasama (Corey & Corey, 2007; Hanna, 2002; Kottler & Kottler, 2009; Reddick, 2004; Trotter, 2006). Apabila murid yang dirujuk lebih banyak menunjukkan sikap yang negatif, kaunselor didapati menghadapi kesukaran untuk menangani murid yang sebegini kerana tiadanya kesediaan daripada mereka untuk berubah (McNamara, 2002; Petrocelli, 2002) dan tiada kerjasama yang diberikan oleh murid yang dirujuk dalam perhubungan menolong (Savicki, 2007). Oleh itu, GBK seringkali menghadapi masalah untuk menangani murid yang dirujuk, yang seterusnya boleh menggugat keberkesanan perkhidmatan bimbingan dan kaunseling yang disediakan di sekolah-sekolah.

Kebanyakan klien yang dirujuk menunjukkan perasaan negatif terhadap dirinya dan juga orang lain, termasuk mereka yang berada dalam profesion menolong seperti kaunselor. Oleh itu, apabila bertemu dengan kaunselor, klien seringkali mempamerkan perasaan teramat marah (Hill & O'Brien, 1999; Md. Shuaib Che Din, 1996), defensif (Lauver & Harvey, 1997), curiga, kecewa dan takut. Perasaan ini timbul kerana mereka tiada pilihan selain menghadiri sesi kaunseling kerana mereka diberi dua pilihan sahaja sama ada menghadiri sesi kaunseling atau dikenakan hukuman oleh pihak sekolah. Berada dalam keadaan terpaksa juga membuatkan seseorang klien berasa tidak berdaya dan tiada nilai. Senario ini boleh menyebabkan klien berasa kecewa, teramat marah, mempunyai rasa syak wasangka, curiga, dan defensif. Md. Shuaib Che Din (1996) pula menyenaraikan dua bentuk keengganan dalam diri klien yang dirujuk, iaitu resisten aktif dan resisten pasif. Resisten aktif ialah tindakan yang jelas dan nyata seperti marah, tidak setuju dengan kaunselor, dan meninggalkan sesi. Resisten pasif pula ialah tindakan yang lebih halus seperti senyap atau terlalu menyetujui, angkuh, lupa, keliru, kerap memuji kaunselor, hanya memberitahu perkara yang dijangkakan ingin diketahui oleh kaunselor atau mengemukakan masalah yang tidak penting atau kurang penting. Selain itu, kajian kualitatif Ruhani Mat Amin (2005) mendapati ciri-ciri yang digariskan telah disenaraikan oleh kaunselor pelatih apabila mereka diminta untuk menangani murid yang dirujuk kerana terlibat dalam masalah disiplin. Antara ciri yang sering ditunjukkan termasuklah terlalu menyetujui kaunselor atau hanya menyatakan perkara yang ingin didengar oleh kaunselor. Kebanyakan kajian mengemukakan faktor diri sebagai faktor dominan yang menyebabkan penglibatan murid dengan isu disiplin (Abdullah al Hadi Muhammed et al., 2001; Liong Lian Tai, 2006; Savicki, 2007). Oleh itu, perkara penting yang perlu difokuskan dalam intervensi yang diberikan ialah meningkatkan keinginan diri murid untuk berubah ke arah yang lebih positif.

Selain aspek diri, faktor yang didapati turut menyumbang penglibatan murid dalam masalah disiplin termasuklah berasal daripada keluarga yang mengamalkan hukuman yang kasar atau hostile punishment, mempunyai latar belakang status sosioekonomi yang rendah, tidak menghabiskan masa senggang dengan berfaedah, serta kerap menonton rancangan berunsur keganasan di kaca televisyen. Sehubungan dengan faktor ini, antara kajian yang telah dijalankan termasuklah kajian yang dikendalikan oleh Akma Abdul Hamid dan Bhasah Abu Bakar (2005). Kajian tersebut dilakukan ke atas 130 orang murid sekolah menengah yang dipilih secara rawak dari daerah Kemaman. Murid-

murid yang terlibat dalam kajian ini merupakan murid yang dirujuk kepada GBK kerana terlibat dengan masalah disiplin. Hasil daripada kajian tersebut, Akma Abdul Hamid dan Bhasah Abu Bakar (2005) mendapati majoriti murid yang terlibat dengan masalah disiplin berasal daripada keluarga yang berpendapatan rendah jika dibandingkan dengan murid-murid yang berasal daripada keluarga yang berpendapatan tinggi. Kajian Akma dan Bhasah (2005) turut mendapati murid yang terlibat dengan masalah disiplin mempunyai tahap stres yang lebih tinggi. Stres pula seterusnya dikatakan mempunyai kaitan dengan masalah psikologi yang dialami oleh seseorang (Lahey, 2009). Antara masalah yang digariskan ialah tidak bermotivasi, mempunyai masalah dalam hubungan interpersonal, dan sering berasa tidak puashati dengan kehidupan yang dilalui sehingga boleh mengakibatkan seseorang murid terlibat dalam masalah disiplin.

Pendapatan keluarga bukan merupakan satu-satunya aspek keluarga yang dikaji. Aspek lain yang turut dikaji adalah tahap pendidikan ibu dan bapa, serta waktu senggang yang dihabiskan oleh murid bersama-sama dengan ibu bapa mereka. Sekumpulan penyelidik yang diketuai oleh Wan Zah Wan Ali et al. (2009) telah menjalankan kajian tinjauan yang melibatkan 1,689 orang murid tingkatan dua daripada 28 buah sekolah menengah berisiko di negeri Selangor dan Kuala Lumpur. Objektif kajian mereka adalah untuk melihat persepsi murid terhadap iklim pembelajaran mereka. Data kemudian dikumpul dengan menggunakan soalselidik dan dianalisis secara deksriptif. Hasil kajian mereka mendapati bahawa kebanyakan ibu bapa murid daripada golongan berprestasi akademik yang rendah ialah mereka yang berkelulusan sekolah menengah dan hanya segelintir ibu bapa yang berpendidikan university. Kebanyakan ibu bapa murid yang berada dalam kelas berprestasi tinggi ialah mereka yang berkelulusan universiti. Maklumat daripada individu yang berpendidikan tinggi didapati mencakupi aspek yang lebih menyeluruh dan terperinci daripada maklumat yang disalurkan oleh mereka yang berpendidikan rendah. Oleh itu, dapat dikatakan bahawa maklumat tentang pendidikan, kerjaya, dan kepentingan membuat keputusan yang rasional banyak bergantung kepada maklumat yang diperolehi daripada keluarga murid itu sendiri.

Hal ini turut dipersetujui oleh Rohaya Hashim dan Ruhani Mat Min (2011) dalam kajiannya yang melibatkan murid yang melanggar disiplin sekolah. Kajian Rohaya dan Ruhani (2011) ini melihat latar belakang pelajar yang melanggar disiplin sekolah, serta kaitan interaksi keluarga murid yang terlibat dengan disiplin sekolah terhadap konsep sendiri. Melalui kajian tersebut, didapati bahawa murid yang melanggar disiplin sekolah datang daripada latar belakang keluarga yang berbeza, khususnya pekerjaan bapa, pekerjaan ibu, pendidikan bapa, pendidikan ibu, pendapatan keluarga serta bilangan adik beradik. Selain itu, Rohaya Hashim dan Ruhani Mat Min (2011) turut menyatakan wujudnya perbezaan interaksi keluarga dalam kalangan pelajar yang melanggar disiplin sekolah mengikut pekerjaan bapa, pekerjaan ibu, pendidikan bapa, pendidikan ibu, dan pendapatan keluarga. Pekerjaan ibu dan bapa, pendidikan ibu dan bapa serta pendapatan keluarga memainkan peranan penting terhadap perbezaan interaksi dalam keluarga pelajar melanggar disiplin sekolah. Ketiga-tiga perkara iaitu pendidikan, pekerjaan serta pendapatan ibu bapa adalah saling berkaitan dalam membentuk interaksi keluarga. Merujuk kepada dapatan kajian ini juga, Rohaya Hashim dan Ruhani Mat Min (2011) menyatakan semakin tinggi pendidikan ibu dan bapa, maka semakin baik interaksi sesebuah keluarga. Hal ini menggambarkan ibu bapa yang mempunyai pendidikan yang tinggi mempraktikkan cara interaksi keluarga yang boleh menyumbang kepada perkembangan diri yang positif dalam kalangan anak-anak. Pengetahuan mengenai cara membentuk interaksi keluarga yang baik diperolehi menerusi pembacaan, perbincangan dengan rakan ataupun latihan yang bersesuaian. Selain itu, pendidikan ibu dan bapa juga mempunyai kaitan dengan pekerjaan mereka. Wujud kemungkinan besar bahawa ibu dan bapa yang mempunyai pendidikan yang baik adalah mereka yang mempunyai pekerjaan yang stabil dan lebih baik. Dapatan kajian lepas menunjukkan pekerjaan ibu bapa yang baik mempunyai kaitan dengan cara ibu bapa mempraktikkan interaksi keluarga.

Kajian Azizah Lebai Nordin (2002) melihat perkaitan antara masa senggang yang dihabiskan oleh ibu bapa dengan anak-anak yang mempunyai masalah disiplin. Hasil daripada kajian tinjuannya yang melibatkan seramai 1902 orang murid tingkatan empat di tujuh buah sekolah menengah di Kuala Lumpur menunjukkan bahawa murid yang terlibat dengan masalah disiplin kurang menghabiskan masa dengan ibu bapa mereka. Kebanyakan aktiviti masa senggang yang dihabiskan oleh ibu bapa bersama-sama dengan anak-anak mereka merupakan aktiviti yang berfaedah dan memberikan manfaat

dari segi fizikal, emosi mahupun spiritual. Oleh itu, dapat dikatakan bahawa murid yang terlibat dalam kes disiplin merupakan golongan murid yang tidak menghabiskan masa senggang dengan baik dan berfaedah bersama-sama dengan ibu bapa. Sebaliknya, masa senggang mereka dihabiskan dengan aktiviti yang tidak berfaedah seperti melepak dan terlalu banyak menonton rancangan-rancangan yang disiarkan di media massa.

Noraini Mohd Salleh et al. (2008), dan Abd. Razak Zakaria (2011) turut meneroka penglibatan ibu bapa dalam pendidikan anak-anak mereka. Kajian Noraini Mohd Salleh et al. (2008) terhadap ibu bapa dan guru di sekolah menengah yang terletak di kawasan Felda di negeri Selangor, Negeri Sembilan dan Perak menunjukkan ibu bapa kurang terlibat dalam aktiviti sekolah yang dijalankan. Namun begitu, kajian tinjauan Abd. Razak Zakaria (2011) yang melibatkan 950 orang peserta kajian yang terdiri daripada murid-murid tingkatan empat dari sekolah menengah di negeri Selangor mendapati penglibatan ibu bapa dalam pendidikan anak-anak bukan merupakan faktor utama untuk anak-anak mereka berjaya dalam bidang akademik. Oleh itu dapat dikatakan terdapat perbezaan dapatan yang diperolehi berkaitan faktor keluarga yang boleh mempengaruhi pencapaian akademik dan tingkah laku murid-murid yang berada dalam pendidikan peringkat menengah.

METODOLOGI KAJIAN

Kajian ini merupakan kajian tinjauan terhadap murid Tingkatan 4 yang dirujuk kepada GBK sekolah menengah di negeri Perak dan Selangor. Data kajian yang digunakan merupakan soalselidik yang ditadbir oleh pengkaji ke atas sampel yang diambil secara bertujuan. Negeri Selangor dan Perak dipilih sebagai lokasi kajian memandangkan negeri ini merupakan negeri yang mempunyai enrolmen yang paling tinggi di Semenanjung Malaysia.

Rasional pemilihan murid Tingkatan empat pula dibuat berdasarkan laporan *Encyclopedia of Social Problems*. Menurut ensiklopedia ini, penglibatan yang tinggi dalam kes disiplin didapati wujud dalam kalangan murid yang berusia antara 16 hingga 18 tahun (Parrillo, 2008, hlmn. 517). Kajian tempatan juga mengesahkan penglibatan murid sekolah dalam masalah disiplin (Asmah Ali & Zulekha, 2004; Azizi et al., 2011; Fuziah Shaffie al., 2009), masalah sosial (Fatimah Ali, 2007), dan kes-kes yang berunsur jenayah (Azizah Lebai Nordin, 2002).

Responden dipilih berdasarkan pemilihan daripada pihak sekolah yang terdiri daripada Penolong Kanan Hal Ehwal Murid, guru disiplin atau Guru Bimbingan dan Kaunseling yang telah menyenaraikan nama murid Tingkatan empat yang dirujuk kepada GBK. Kesemua murid yang telah disenaraikan telah dikumpulkan dan diberi soalselidik profil untuk dijawab. Kajian tinjauan yang dijalankan menggunakan ukuran yang dibuat berdasarkan respons responden terhadap soalselidik yang diberikan. Soalselidik ini meliputi tiga bahagian utama, iaitu (a) profil murid berdasarkan latar belakang diri, dan (b) rekod sekolah, (c) latar belakang keluarga.

Soalselidik yang digunakan dalam kajian ini merupakan soal selidik yang dibina sendiri oleh penyelidik bagi mendapatkan profil murid yang dirujuk kepada GBK. Sebanyak 36 item telah dibina bertujuan untuk mendapatkan profil murid yang dirujuk. Terdapat tiga aspek yang dilihat untuk membina profil murid yang dirujuk meliputi (a) aspek diri murid, (b) aspek keluarga, dan (c) aspek sekolah. Kajian ini hanya membentangkan aspek berkaitan diri murid dan keluarga. Antara item yang ditanya dalam bahagian ini ialah jantina, bangsa, aktiviti masa lapang dan aspek yang paling penting dalam hidup responden, bilangan adik-beradik, status penjagaan, lokasi tempat tinggal keluarga, jenis kediaman keluarga, tahap pendidikan ibu dan bapa, pandangan terhadap agama dan pengalaman dihukum di rumah.

Pemilihan sekolah dibuat berdasarkan pemilihan secara rawak berlapis. Kebenaran daripada Kementerian Pelajaran Malaysia untuk menjalankan kajian di sekolah menengah di Selangor dan Perak dipohon dan diperolehi. Setelah mendapat kebenaran daripada pihak KPM, penyelidik memohon kebenaran dan kerjasama pihak sekolah berkaitan dengan data murid. Perbincangan dengan pihak sekolah dilakukan untuk mengatur jadual pelaksanaan kajian. Pihak sekolah memberikan kerjasama dengan menyenaraikan nama murid-murid yang boleh dijadikan responden dan murid-murid tersebut telah dikenal pasti. Data dianalisis untuk mendapatkan profil murid yang dirujuk. Analisis data kajian dilakukan dengan menggunakan skor kekerapan dan peratusan. Tempoh yang diambil untuk mengumpul data kajian adalah selama kira-kira dua bulan. Pada minggu

pertama, pihak sekolah yang dikenal pasti dihubungi dan perbincangan tentang murid yang dilibatkan dalam kajian tinjauan ini diadakan. Soalselidik diberikan kepada kesemua murid tersebut.

Kajian ini hanya melibatkan 144 orang responden daripada 11 buah sekolah. Sebanyak 6 daripada sekolah adalah sekolah di negeri Perak manakala selebihnya ialah sekolah yang terletak di negeri Selangor. Kajian ini melibatkan responden daripada 7 buah sekolah daripada sekolah harian biasa, sebuah sekolah daripada sekolah berasrama penuh, sebuah kolej vokasional dan 2 buah sekolah menengah agama. Sebanyak 59.9 peratus (97 orang) responden merupakan murid daripada sekolah menengah harian biasa, 8.6 peratus (14 orang) daripada sekolah berasrama penuh, 13 peratus (21 orang) daripada kolej vokasional dan 18.5 peratus (30 orang) daripada sekolah menengah agama.

DAPATAN KAJIAN

Profil yang dihuraikan dalam dapatan kajian ini ialah taburan responden berdasarkan aspek sendiri dan keluarga. Perkara yang meliputi bahagian sendiri termasuklah jantina, bangsa, aktiviti masa lapang dan aspek yang paling penting dalam hidup responden. Perkara yang meliputi bahagian keluarga pula ialah bilangan adik-beradik, status penjagaan, lokasi tempat tinggal keluarga, jenis kediaman keluarga, tahap pendidikan ibu dan bapa, pandangan terhadap agama dan pengalaman dihukum di rumah. Merujuk Jadual 1.1, sejumlah 92 orang responden (63.9%) merupakan murid lelaki manakala 52 orang responden (36.1%) pula ialah murid perempuan.

Jadual 1.1 Taburan Responden Mengikut Jantina (N=144)

Jantina	Frekuensi	Peratus (%)
Lelaki	92	63.9
Perempuan	52	36.1
Jumlah	144	100.0

Jadual 1.2 menunjukkan frekuensi dan peratus responden mengikut bangsa. Sejumlah 131 orang responden (91%) merupakan orang Melayu, 3 orang responden (2.1%) merupakan orang Cina, 9 orang responden (6.3%) merupakan orang India dan hanya seorang responden (0.7%) merupakan orang Asli.

Jadual 1.2 Taburan Responden Mengikut Bangsa (N= 144)

Bangsa	Frekuensi	Peratus (%)
Melayu	131	91.0
Cina	3	2.1
India	9	6.3
Lain-lain	1	0.7
Jumlah	144	100.0

Jadual 1.3 seterusnya memaparkan taburan responden mengikut aktiviti masa lapang yang paling kerap dilakukan. Aktiviti-aktiviti tersebut boleh dibahagikan kepada dua kategori, iaitu aktiviti yang berfaedah dan aktiviti yang tidak berfaedah. Sebanyak 43 orang responden (29.9%) melakukan aktiviti sukan pada masa lapang, 5 orang (3.5%) mengulang kaji pelajaran dan belajar, 15 orang (10.4%) membaca, 15 orang (10.4%) melakukan hobi dan 5 orang (3.5%) melancong atau bersiar-siar. Selebihnya, sebanyak 47 orang responden (32.8%) melakukan aktiviti yang tidak berfaedah

seperti tidur (5.6%), melayari internet (14.6%), menonton televisyen (4.9%), berlumba motosikal (0.7%), lepak (4.9%) dan bermain permainan video (2.1%).

Jadual 1.3 juga memaparkan taburan responden mengikut aspek yang paling penting dalam hidup responden. Hampir sebilangan besar daripada responden, iaitu sejumlah 54 orang (37.5%) mengatakan bahawa akademik sebagai perkara yang paling penting dalam hidup mereka. Perkara lain yang dirasakan penting oleh 21 orang responden (14.6%) ialah keluarga, iaitu ibu bapa, adik-beradik, dan saudara-mara. Sejumlah 29 orang responden (20.1%) tidak pasti perkara yang penting dalam kehidupan mereka. Bagi 10 orang responden (6.9%), perkara yang dirasakan penting bagi mereka ialah masa depan seperti mendapatkan pekerjaan dan mencapai cita-cita yang diinginkan. Merujuk Jadual 4.3, daripada 144 orang responden yang dirujuk, sejumlah 12 orang atau 8.3 peratus responden menyenaraikan usaha dan kejayaan sebagai perkara yang paling penting dalam kehidupan mereka. Hanya 6 orang responden (4.2%) yang merasakan kemewahan seperti mempunyai wang dan telefon bimbit sebagai perkara utama dalam hidup mereka. Selain itu, 7 orang responden (4.9%) menyatakan aspek agama sebagai aspek yang paling penting dalam hidup, seperti solat lima waktu, ketenangan dan aspek rohani. Selebihnya, 5 orang responden (3.5%) masing-masing menyenaraikan kawan, senaman, mengubah cara hidup, kebebasan dan kasih sayang sebagai perkara yang paling penting dalam hidup mereka.

Jadual 1.3 Taburan Responden Mengikut Aktiviti Masa Lapang (N=144)

Aspek	Jawapan	Frekuensi	Peratus (%)
Aktiviti berfaedah	Sukan	43	29.9
	Mengulang kaji pelajaran	5	3.5
	Membaca	15	10.4
	Melakukan hobi	15	10.4
	Melancong	5	3.5
Aktiviti tidak berfaedah	Tidur	8	5.6
	Melayari internet	21	14.6
	Menonton televisyen	7	4.9
	Berlumba motosikal	1	0.7
	Lepak	7	4.9
	Bermain permainan video	3	2.1
Perkara paling penting dalam hidup	Akademik	54	37.5
	Keluarga	21	14.6
	Masa depan	10	6.9
	Usaha	12	8.3
	Kemewahan	6	4.2
	Agama	7	4.9
	Lain-lain	5	3.5

Jadual 1.4 menunjukkan taburan responden mengikut bilangan adik-beradik. Sebanyak 21 orang responden (14.6%) mempunyai bilangan adik-beradik antara 1 hingga 2 orang, 68 orang responden (47.2%) mempunyai bilangan adik-beradik antara 3 hingga 4 orang, 42 orang responden (29.2%) mempunyai bilangan adik-beradik antara 5-6 orang dan 13 orang responden (9.0%) mempunyai bilangan adik-beradik lebih daripada 6 orang.

Jadual 1.4 Taburan Responden Mengikut Bilangan Adik-Beradik (N=144)

Bilangan Adik-Beradik	Frekuensi	Peratus (%)
1-2 orang	21	14.6
3-4 orang	68	47.2
5-6 orang	42	29.2
Lebih daripada 6 orang	13	9.0
Jumlah	144	100.0

Jadual 1.5 pula memaparkan frekuensi dan peratusan status penjagaan responden. Sebanyak 123 orang responden (85.4%) tinggal bersama ibu dan bapa kandung, 5 orang responden (3.5%) tinggal dengan ibu/ bapa kandung dan bapa/ ibu tiri, 12 orang responden (8.3%) tinggal bersama ibu atau bapa tunggal, manakala selebihnya iaitu sebanyak 4 orang responden (2.8%) tinggal bersama penjaga seperti abang dan saudara. Jadual 1.5 turut memaparkan lokasi tempat tinggal keluarga dan jenis kediaman keluarga atau penjaga responden. Majoriti daripada responden merupakan murid yang tinggal di kawasan bandar (83 orang atau 57.6%). Sebanyak 25 orang responden (17.4%) pula tinggal di kawasan pinggir bandar dan 36 orang responden (25.0%) tinggal di luar bandar. Selain itu, majoriti daripada responden tinggal di kawasan perumahan teres (72 orang atau 50.0%). Kawasan perumahan flat pula didiami oleh sejumlah 27 orang responden (18.8%) dan apartmen seramai 19 orang responden (13.2%). Selebihnya, seramai 26 orang responden (18.0%) tinggal di kawasan perumahan banglo.

Jadual 1.5 Status Penjagaan, Lokasi dan Jenis Kediaman Keluarga Responden (N=144)

Aspek	Jawapan	Frekuensi	Peratus (%)
Status penjagaan	Tinggal dengan ibu bapa kandung	123	85.4
	Tinggal dengan ibu/bapa kandung dan bapa/ibu tiri	5	3.5
	Tinggal dengan ibu tunggal atau bapa tunggal	12	8.3
Lokasi kediaman	Bandar	83	57.6
	Pinggir bandar	25	17.4
	Luar bandar	36	25.0
Jenis kediaman	Flat	27	18.8
	Apartment	19	13.2
	Rumah teres	72	50.0
	Banglo	26	18.0

Berdasarkan taburan data dalam Jadual 1.6, didapati seramai 55 orang responden (38.2%) tidak pasti akan tahap pendidikan bapa mereka dan 57 orang responden (39.6%) tidak pasti akan tahap pendidikan ibu mereka. Hal ini berbeza dengan responden yang pasti dengan tahap pendidikan ibu dan bapa mereka. Bagi tahap pendidikan bapa, 5 orang (3.5%) bapa responden hanya tamat sekolah rendah dan menduduki Ujian Penilaian Sekolah Rendah (UPSR), 13 orang (9.0%) tamat sekolah menengah rendah dan menduduki peperiksaan PMR, 44 orang (30.6%) tamat sekolah menengah atas dan menduduki peperiksaan Sijil Pelajaran Malaysia atau Sijil Tinggi Persekolahan Malaysia (SPM/STPM), 12 orang (8.3%) berpendidikan diploma, 5 orang (3.5%) berpendidikan ijazah sarjana muda dan 10 orang (6.9%) berpendidikan ijazah sarjana lanjutan. Bagi tahap pendidikan ibu pula, 8 orang (5.6%) ibu responden tamat sekolah rendah dan menduduki UPSR, 14 orang (9.7%) tamat sekolah menengah rendah dan menduduki peperiksaan PMR, 43 orang (29.9%) tamat sekolah menengah atas dan menduduki peperiksaan SPM atau STPM, 6 orang (4.2%) berpendidikan diploma, 9 orang (6.3%) berpendidikan ijazah sarjana muda dan 7 orang (4.9%) berpendidikan ijazah sarjana lanjutan.

Jadual 1.6 Tahap Pendidikan Ibu dan Bapa Responden (N= 144)

Aspek	Jawapan	Frekuensi	Peratus (%)
Tahap pendidikan bapa	Tamat sekolah rendah	5	3.5
	Tamat sekolah menengah rendah	13	9.0
	Tamat sekolah menengah atas	44	30.6
	Diploma	12	8.3
	Ijazah sarjana muda	5	3.5
	Ijazah sarjana lanjutan	10	6.9
	Tidak tahu	55	38.2
Tahap pendidikan ibu	Tamat sekolah rendah	8	5.6
	Tamat sekolah menengah rendah	14	9.7
	Tamat sekolah menengah atas	43	29.9
	Diploma	6	4.2
	Ijazah sarjana muda	9	6.3
	Ijazah sarjana lanjutan	7	4.9
	Tidak tahu	57	39.6

Dalam aspek berkenaan amalan agama, Jadual 1.7 menunjukkan lebih separuh daripada responden (138 orang atau 95.8%) merasakan amalan agama adalah sesuatu yang wajib dilakukan. Sebanyak 5 orang lagi (3.5%) berasa tidak pasti manakala seorang responden (0.7%) merasakan amalan agama adalah sesuatu yang tidak wajib dilakukan. Jadual 1.7 juga menunjukkan kekerapan responden solat atau sembahyang dalam tempoh sebulan yang lalu. Sebanyak 66 orang responden (45.8%) menyatakan mereka tidak pernah meninggalkan solat atau sembahyang, 46 orang responden (31.9%) melakukan solat atau sembahyang sekali-sekala, 24 orang responden (16.7%) jarang-jarang melakukan solat atau sembahyang dan 8 orang responden (2.8%) menyatakan tidak pernah melakukan solat atau sembahyang.

Jadual 1.7 Maklumat Subjek Berkaitan Amalan Agama dan Solat (N=144)

Aspek	Jawapan	Frekuensi	Peratus (%)
Kewajipan amalan agama	Tidak	1	0.7
	Ya	138	95.8
	Tidak pasti	5	3.5
Kekerapan sembahyang atau solat sebulan yang lalu	Penuh	66	45.8
	Sekali-sekala	46	31.9
	Jarang-jarang	24	16.7
	Tidak pernah	8	5.6

Jadual 1.8 menunjukkan frekuensi dan peratusan ahli keluarga yang paling rapat dengan responden. Sejumlah 87 orang responden (60.4%) menyatakan ibu adalah ahli keluarga yang paling rapat dengan diri, 16 orang (11.1%) menyatakan ayah, 11 orang (7.6%) menyatakan abang, 17 orang (11.8%) menyatakan kakak, 6 orang (4.2%) menyatakan adik, dan 7 orang responden (4.9%) menyatakan lain-lain sebagai ahli keluarga yang paling rapat dengan diri seperti nenek dan kawan.

Jadual 1.8 Ahli Keluarga Yang Paling Rapat dengan Responden (N=144)

Ahli keluarga	Frekuensi	Peratus (%)
Ibu	87	60.4
Ayah	16	11.1
Abang	11	7.6
Kakak	17	11.8
Adik	6	4.2
Lain-lain	7	4.9
Jumlah	144	100.0

Maklumat terakhir yang dihuraikan dalam Jadual 1.9 ialah taburan data responden memaparkan pengalaman responden dihukum di rumah mereka pada tahun 2013. Hampir sebilangan besar responden tidak mempunyai pengalaman dihukum di rumah, iaitu sejumlah 78 orang (54.2%). Sebanyak 66 orang (45.8%) responden melaporkan pernah dihukum di rumah mereka. Berdasarkan jadual yang sama, 30 orang responden (20.8%) melaporkan pernah dirotan atau disebat, 15 orang (10.4%) ditampar dan 8 orang responden (5.6%) melaporkan pernah diterajang atau disepak. Dalam soal selidik yang diedarkan juga, terdapat responden yang dihukum dengan tidak diberi kemudahan dan kebebasan yang sebelum ini diperolehi. Sebanyak 5 orang responden (3.5%) menyatakan mereka tidak dibenarkan masuk ke dalam rumah, 15 orang responden (10.4%) tidak dibenarkan keluar dari rumah dan 3 orang responden (2.1%) tidak dibenarkan keluar dari bilik. Terdapat juga responden yang menyatakan mereka tidak dibenarkan menonton televisyen iaitu seramai 12 orang (8.3%) dan tidak dibenarkan menggunakan telefon (19 orang atau 13.2%). Sejumlah 3 orang lagi (2.1%) responden didapati pernah dihukum dengan dimasukkan cili ke dalam mulut.

Merujuk Jadual 4.9 di atas, punca responden dihukum dipaparkan, seperti 30 orang responden (20.8%) dihukum kerana lewat balik ke rumah, 21 orang responden (14.6%) dihukum kerana bercakap kasar atau biadap, 14 orang responden (9.7%) dihukum kerana membuat bising, 16 orang responden (11.1%) dihukum kerana tidak melakukan kerja rumah dan 16 orang lagi (11.1%) dihukum kerana dikenakan hukuman disiplin di sekolah. Terdapat juga 7 orang responden (4.9%) dihukum kerana lewat menunaikan solat, terlupa menghantar komputer riba guru, menghisap rokok, bergaduh dengan adik serta menggunakan telefon bimbit untuk tujuan yang salah.

Jadual 1.9 Pengalaman Dihukum, Jenis Hukuman dan Punca Dihukum (N =144)			
Aspek	Jawapan	Frekuensi	Peratus (%)
Pengalaman dihukum	Ya	66	45.8
	Tidak	78	54.2
Jenis hukuman yang dikenakan	Dirotan/disebat	30	20.8
	Ditampar	15	10.4
	Diterajang/disepak	8	5.6
	Tidak dibenarkan masuk ke dalam rumah	5	3.5
	Tidak dibenarkan keluar dari rumah	15	10.4
	Tidak dibenarkan keluar dari bilik	3	2.1
	Tidak dibenarkan menonton TV	12	8.3
	Tidak dibenarkan mengguna telefon	19	13.2
	Dimasukkan cili ke dalam mulut	3	2.1
Punca dihukum	Lewat balik rumah	30	20.8
	Bercakap kasar/biadap	21	14.6
	Buat bising	14	9.7
	Tidak buat kerja rumah	16	11.1
	Dikenakan hukuman disiplin dirumah	16	11.1
	Lain-lain	7	4.9

PERBINCANGAN DAN KESIMPULAN

Data kajian ini dikumpul untuk melihat profil murid yang dirujuk meliputi aspek berkaitan dengan sendiri dan keluarga. Data diambil untuk melihat profil murid yang dirujuk meliputi profil diri yang berkaitan dengan sendiri dan keluarga responden. Dari segi profil peribadi responden, dapatan kajian menunjukkan majoriti responden yang dirujuk kepada GBK merupakan pelajar lelaki yang berbangsa Melayu. Dapatan ini selaras dengan dapatan yang diperolehi dalam kajian-kajian lepas (Azizah, 2002; Fuziah et al., 2012). Walau pun murid lelaki didapati paling ramai dirujuk kepada GBK, namun perkara ini bukan lagi satu realiti. Laporan yang diterima berkaitan dengan murid yang dirujuk kerana

terlibat dengan pelbagai masalah membabitkan bukan sahaja murid lelaki tetapi juga membabitkan murid perempuan. Oleh itu, murid yang dirujuk didapati merangkumi kedua-dua golongan, iaitu murid lelaki dan murid perempuan.

Kajian lepas turut melaporkan bahawa kebanyakan murid lelaki yang dirujuk kerana terlibat dengan salah laku yang dikategorikan sebagai masalah luaran (externalizing behavior) seperti bergaduh, memukul (Bongers, Koot, Van der Ende, & Velhulst, 2004), bertingkah laku agresif terhadap orang dan haiwan, mencuri, memaksa orang lain melakukan aktiviti seksual, memulakan kebakaran, vandalisme (Jacobson, 2004), dan penyalahgunaan dadah (Arnett, 2009). Murid perempuan pula dikatakan lebih mengalami masalah dalaman (Arnett, 2009; Crick & Zahn-Waxler, 2003). Antaranya, kerisauan tentang penampilan diri termasuk paras rupa dan bentuk badan kerana murid perempuan lebih memandang berat tentang imej diri, terutama semasa zaman remaja. Antara masalah yang kerap dilaporkan termasuklah masalah kecelaruan pemakanan atau eating disorder yang boleh mengancam kesihatan dan nyawa mereka. Dalam konteks Malaysia, kajian tempatan yang dijalankan oleh Akma Abdul Hamid dan Bhasah Abu Bakar (2005) ke atas 130 orang murid sekolah menengah di daerah Kemaman mendapati murid perempuan yang terlibat dalam masalah disiplin didapati mempunyai tekanan atau stres yang lebih tinggi berbanding dengan murid lelaki. Stres yang tinggi boleh mengundang insiden yang tidak diingini. Lantaran itu, tindakan proaktif disarankan untuk menghindari perkara yang tidak diingini daripada berlaku.

Dalam faktor agama dan solat, majoriti responden menyatakan amalan agama wajib dilakukan dan kekerapan responden bersolat atau sembahyang sebulan yang lalu adalah penuh. Namun begitu, dapatan ini bercanggah dengan dapatan kajian lepas yang mendapati bahawa seseorang yang mempunyai kefahaman tentang nilai dan pegangan agama kurang terlibat dengan masalah yang menyebabkan dirinya dirujuk kepada GBK. Selain itu, sukan merupakan aktiviti berfaedah yang dilakukan oleh majoriti responden pada waktu lapang manakala melayari internet untuk bermain permainan video dan bersembang di laman sosial merupakan aktiviti yang tidak berfaedah yang dilakukan oleh majoriti responden pada waktu lapang. Bagi responden, keseronokan ialah perkara yang lebih penting daripada mempunyai hobi, aktiviti rekreasi, dan beribadah. Dapatan ini berbeza dengan dapatan kajian lepas yang menunjukkan bahawa antara perkara yang dapat memupuk kesihatan mental yang baik ialah menghindari aktiviti yang merugikan, sebaliknya melakukan aktiviti yang menyihatkan tubuh badan, meningkatkan kemahiran bersosial, berkomunikasi, menjalani ibadah dan suruhan agama (Azizah Lebai Nordin, 2002). Hal ini wujud ekoran daripada perkara yang difikirkan hanya meliputi keseronokan yang diperolehi ketika itu. Daripada data profil dan maklumat yang ada pada diri murid yang dirujuk menunjukkan bahawa mereka gemar melakukan sesuatu yang tidak menyusahkan diri mereka dan aktiviti yang menyeronokkan. Bagi mereka, pilihan aktiviti yang boleh memberikan keseronokan ialah masa dihabiskan dengan melakukan apa-apa sahaja tanpa memikirkan kesannya. Implikasinya, mereka tidak dapat melihat kesan menghabiskan masa dengan aktiviti yang tidak berfaedah. Hal ini selaras dengan Teori Dissonance yang dikemukakan oleh Festinger yang mengatakan bahawa seseorang akan berasa selesa apabila berada dalam keadaan konsonan. Namun apabila data yang memperlihatkan kesan sesuatu tingkah laku terhadap diri mereka diperolehi, zon selesa, dan keadaan konsonan diubah menjadi rasa tidak selesa dan disonan. Implikasinya, pemikiran mereka ini akan mendorong mereka kepada perubahan tindakan yang lebih baik.

Selain itu, kajian Azizah Lebai Nordin (2002) turut mendapati terdapat perkaitan antara masa senggang yang dihabiskan oleh anak-anak yang dengan ibu bapa dengan masalah yang dikesan oleh pihak sekolah yang boleh menyebabkan mereka dirujuk kepada GBK. Dapatan kajian Azizah menunjukkan bahawa murid yang dirujuk kurang menghabiskan masa dengan ibu bapa mereka. Kebanyakan aktiviti masa senggang yang dihabiskan oleh ibu bapa bersama-sama dengan anak-anak mereka merupakan aktiviti yang berfaedah dan memberikan manfaat dari segi fizikal, emosi mahupun spiritual. Oleh itu, dapat dikatakan bahawa murid yang terlibat dalam kes disiplin merupakan golongan murid yang tidak menghabiskan masa senggang dengan baik dan berfaedah bersama-sama dengan ibu bapa. Sebaliknya, masa senggang mereka dihabiskan dengan aktiviti yang tidak berfaedah seperti melepak dan terlalu banyak menonton rancangan-rancangan yang disiarkan di media massa.

Meskipun begitu, majoriti daripada responden menyatakan akademik sebagai perkara yang paling penting dalam hidup mereka.

Berdasarkan aspek keluarga pula, profil responden yang berkaitan dengan keluarga membuktikan bahawa majoriti responden merupakan pelajar daripada keluarga yang berlatar belakang sederhana, iaitu mempunyai bilangan adik-beradik antara 3 hingga 4 orang, tinggal bersama ibu bapa kandung di kawasan bandar dan jenis kediaman ialah rumah teres. Kajian Akma Abdul Hamid dan Bhasah Abu Bakar (2005) ke atas 130 orang murid sekolah menengah yang dipilih secara rawak dari daerah Kemaman mendapati majoriti murid yang dirujuk kepada GBK kerana terlibat dengan masalah disiplin kebanyakannya berasal daripada keluarga yang berpendapatan rendah. Dapatan ini turut diperolehi dalam kajian ini yang mana majoriti daripada responden didapati tidak mengetahui tahap pendidikan ibu dan bapa masing-masing serta mempunyai hubungan yang rapat dengan ibu. Hal ini memperlihatkan ketidakprihatinan subjek murid tentang isu pendidikan dalam kehidupan mereka. Kajian oleh Kearney (2003) menunjukkan bahawa terdapat hubungan antara pengetahuan tentang pendidikan dengan penglibatan dalam masalah yang membolehkan mereka dirujuk kepada GBK. Seseorang yang tidak mempunyai maklumat yang mencukupi tentang aspek pendidikan dikatakan tidak melihat sesuatu perkara dari sudut kepentingan ilmu dalam kehidupannya. Oleh yang demikian, kebanyakan mereka tidak mempunyai matlamat kerjaya dan hala tuju ketika mengharungi alam persekolahan. Dapatan ini turut mendapati bahawa majoriti responden mengetahui kepentingan ilmu dalam kehidupan. Namun menurut teori Disonan, kepentingan yang diketahui dan tidak menyebabkan mereka berada dalam keadaan disonan akan mengakibatkan mereka berada dalam keadaan selesa. Lantaran itu, bimbingan diperlukan agar mereka dapat melihat kesan tindakan dan perilaku mereka di sekolah yang boleh menggugat prestasi akademik dan masa depan mereka kelak.

Selain itu, kajian yang diketuai oleh Wan Zah Wan Ali (2009) mendapati bahawa kebanyakan ibu bapa murid yang dirujuk kepada GBK terdiri daripada golongan berprestasi akademik yang rendah. Mereka didapati berkelulusan sekolah menengah dan hanya segelintir ibu bapa yang berpendidikan universiti. Maklumat daripada individu yang berpendidikan rendah didapati kurang mencakupi aspek yang menyeluruh dan terperinci. Oleh itu, dapat dikatakan bahawa maklumat tentang pendidikan, kerjaya, dan kepentingan membuat keputusan yang rasional banyak bergantung kepada maklumat yang diperolehi daripada keluarga murid itu sendiri. Hal ini turut dipersetujui oleh Rohaya Hashim dan Ruhani Mat Min (2011) yang mendapati bahawa murid yang dirujuk merupakan murid yang datang daripada latar belakang keluarga yang berbeza, khususnya pekerjaan bapa, pekerjaan ibu, pendidikan bapa, pendidikan ibu, pendapatan keluarga serta bilangan adik beradik. Selain itu, Rohaya Hashim dan Ruhani Mat Min (2011) turut menyatakan wujudnya perbezaan interaksi keluarga dalam kalangan pelajar yang melanggar disiplin sekolah mengikut pekerjaan bapa, pekerjaan ibu, pendidikan bapa, pendidikan ibu, dan pendapatan keluarga. Pekerjaan ibu dan bapa, pendidikan ibu dan bapa serta pendapatan keluarga memainkan peranan penting terhadap perbezaan interaksi dalam keluarga pelajar melanggar disiplin sekolah. Ketiga-tiga perkara iaitu pendidikan, pekerjaan serta pendapatan ibu bapa adalah saling berkaitan dalam membentuk interaksi keluarga. Merujuk kepada dapatan kajian ini juga, Rohaya Hashim dan Ruhani Mat Min (2011) menyatakan semakin tinggi pendidikan ibu dan bapa, interaksi keluarga adalah semakin baik. Keadaan menggambarkan ibu bapa yang mempunyai pendidikan yang lebih tinggi akan mempraktikkan cara interaksi keluarga yang menyumbang kepada kepuasan anak-anaknya. Kemungkinan besar ibu dan bapa yang mempunyai pendidikan yang lebih tinggi akan sentiasa berusaha mempraktikkan interaksi keluarga yang bermanfaat kepada ahli keluarganya. Pendidikan yang baik juga berkemungkinan mendedahkan ibu bapa berkenaan kepada lebih banyak pengetahuan sama ada menerusi pembacaan, perbincangan dengan rakan ataupun latihan yang bersesuaian, mengenai cara membentuk interaksi keluarga yang baik. Selain itu, pendidikan ibu dan bapa juga mempunyai kaitan dengan pekerjaan mereka. Wujud kemungkinan besar bahawa ibu dan bapa yang mempunyai pendidikan yang baik juga akan mempunyai pekerjaan yang baik. Ibu dan bapa yang mempunyai pekerjaan yang baik akan mempraktikkan interaksi keluarga yang mendatangkan kepuasan kepada ahli keluarganya.

Namun, kajian tinjauan Abd. Razak Zakaria (2011) yang melibatkan 950 orang peserta kajian yang terdiri daripada murid-murid tingkatan empat dari sekolah menengah di negeri Selangor mendapati penglibatan ibu bapa dalam pendidikan anak-anak bukan merupakan faktor utama untuk

anak-anak mereka berjaya dalam bidang akademik. Oleh itu dapat dikatakan bahwa terdapat perbezaan dapatan yang diperoleh berkaitan faktor keluarga yang boleh mempengaruhi pencapaian akademik dan tingkah laku murid-murid yang berada dalam pendidikan peringkat menengah. Dapatan kajian turut membuktikan bahawa majoriti responden tidak mempunyai pengalaman dihukum di rumah, manakala bagi responden yang mempunyai pengalaman dihukum di rumah, jenis hukuman yang paling banyak dikenakan adalah dirotan atau disebat. Mereka dihukum kerana lewat pulang ke rumah. Apabila dihukum secara fizikal atau mental, keadaan ini boleh mengakibatkan stor data yang ada pada mereka menjurus kepada hukuman-hukuman yang berbentuk punitif apabila mereka didapati bersalah melanggar mana-mana peraturan yang telah ditetapkan sama ada di rumah mahupun di sekolah.

RUJUKAN

Abd. Razak Zakaria. (2011). *Hubungan konteks keluarga dengan penglibatan ibu bapa dan pencapaian akademik anak-anak di sekolah menengah*. Tesis Doktor Falsafah yang tidak diterbitkan. Universiti Malaya, Kuala Lumpur, Malaysia.

Abdullah Al-Hadi Muhamed, Rozumah Baharudin, Rumaya Juhari, Mansor Abu Talib, Tan Jo-Pei, Asnarulkhadi Abu Samah, & Amna Md Noor. (2001). *Kajian salah laku di kalangan pelajar sekolah menengah dan rendah: Implikasi untuk polisi*. Kajian Kementerian Pendidikan Malaysia dengan kerjasama Univerisiti Putra Malaysia.

Akma Abd. Hamid, & Bhasah Abu Bakar. (2005). Stres dikalangan pelajar-

Amanda Ellis. (2012). Individual and Interactive Effects of Childhood Problem Behaviors and Maternal Discipline on Adolescent Problem Behavior and Alcohol Use. (pg ii). ProQuest, UMI Dissertations Publishing. Dimuatturun daripada <http://search.proquest.com/pqdtft/docview/965425759/fulltextPDF/142CACDDA0D1055D965/12?accountid=13155>

Amaral, G., Geierstanger, S., Soleimanpour, S., & Brindis, C. (2011). Mental health characteristics and health-seeking behaviours of adolescents, school-based health center users and non-users. *Journal of School Health, 81*(3), 138-145.

Arnett, J. J. (2009). *Adolescence:Emerging and adulthood: A cultural approach*. Upper Saddle River, NJ: Pearson.

Asmah Ali, & Zulekha Yusof. (2004, Mei). *Salah laku sosial remaja kini: Cabaran dan penyelesaian*. Kertas kerja yang dibentangkan dalam Seminar Pembangunan Keluarga Kebangsaan, Universiti Malaya, Kuala Lumpur.

Azizah Lebai Nordin. (2002). Keakraban remaja dengan keluarga, guru dan sekolah dan kaitannya dengan masalah disiplin. *Jurnal Pendidikan, 22*, 111-125.

Azizi Yahaya, Halimah Ma'alip, & Mohamad Hasan Omar. (2011). Permasalahan yang mempengaruhi pembelajaran dan pencapaian akademik pelajar bumiputra (Tingkatan 4) di Sekolah Menengah Teknik di Johor Bahru. *Journal of Educational and Counseling, 2*, 1-27.

Baker, S. B., & Gerler, E. R., Jr. (2004). *School counseling for the twenty-first century* (4th ed.). Upper Saddle River NJ: Pearson. *Basic concepts for the helping professions* (2nd ed.). Boston, MA: Allyn & Bacon.

Bear, G. G., Manning, M. A., & Kunio Shiomi. (2006). Children reasoning about aggression: Differences between Japan and United States and implications for school discipline. *School Psychology Review, 35*(1). Dimuat turun daripada <http://www.questia.com/PM.qst?action=print&docId=5015104504>

- Bongers, I. L., Koot, H. M., Vander Ende, J., & Velhulst, F. C. (2004). Developmental trajectories of externalizing behavior in childhood and adolescence. *Child Development, 75*(5), 1523-1537.
- Bongers, I. L., Koot, H. M., Vander Ende, J., & Velhulst, F. C. (2004). Developmental trajectories of externalizing behavior in childhood and adolescence. *Child Development, 75*(5), 1523-1537.
- Brems, C. (2000). *Dealing with challenges in Psychotherapy and Counseling*. Belmont, CA: Brooks/Cole.
- Coie, J. D., Watt, N. F., West, S. G., Hawkin, J. D., Asarnow, J. R., Markman, H. J., Ramey, S. L., . . . Long, B. (1993). The science of prevention: A conceptual framework and some directions for a national research programs. *American Psychologist, 48*(10), 1013-1022. *Collaborating for practical solutions*. New York, NY: The Guilford Press.
- Corey, M. S., & Corey, G. (2007). *Becoming a helper* (5th ed.). *Pacific counselors & psychotherapists from natural helping to professional counseling*. Belmont, CA: Brooks/Cole.
- Crick, N. R., & Zahn-Waxler, C. (2003). The development of psychopathology in females and males: Current progress and future challenges. *Development and Psychopathology, 15*, 719-742.
- Farrand, P., Parker, M., & Lee, C. (2007). Intention of adolescents to seek professional help for emotional and behavior difficulties. *Health and Social Care in the Community, 15*(5), 464-473.
- Fatimah Ali. (2007). Masalah sosial pelajar dan hubungannya dengan kemerosotan pembelajaran. *Jurnal Usuluddin, 25*, 145-154.
- Finn, J. D., Fish, R. M., & Scott, L. A. (2008). Educational sequelae of high school misbehavior. *The Journal of Educational Research, 101*(5), 259-274.
- Fontes, L. A. (2000). Children exposed to marital violence: How school counselors can help. *Professional School Counseling, 3*(4), 231-237.
- Fox, C. L., & Butler, I. (2007). "If you don't want to tell anyone else you can tell her": Young people's views on school counseling. *British Journal of Guidance & Counselling, 35*(1), 97-114.
- Franklin, C., & Hopson, L. (2009). Involuntary clients in public schools: Solution focused interventions. Dalam R. H. Rooney (Penyt.), *Strategies for work with involuntary clients* (2nd ed.). New York, NY: Columbia University Press.
- Fuziah Shaffie, Nuraini Yusoff, Mohd Fo'ad Sakdan, Shafee Saad, Wan Ab Rahman Khudzri Wan Abdullah, Azlizamani Zubir, Muhammad Salleh Ahmad Fadzillah. (2009). *Profil remaja berisiko tinggi*. Jitra: Universiti Utara Malaysia.
- Hanna, F. J. (2002). *Therapy with difficult clients: Using precursors model to awaken change*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Haslee Sharil Lim Abdullah. (2006, Mei). *Pemantapan daya resilens kaunselor sekolah di Malaysia*. Kertas kerja yang dibentang dalam Persidangan Guru Kaunseling Kebangsaan, Selesa Beach Resort, Port Dickson.
- Huesmann, L. R., Moise-Titus, J., Podolski, C. L., & Eron, L. D. (2003). Longitudinal relations between children's exposure to TV violence and their aggressive and violent behavior in

- young adulthood: 1977-1992. *Developmental Psychology*, 39(2), 201-222. *International Social Work*, 39, 117-129.
- Jacobson, S. (2004). Behavior problems: Who needs further evaluation. *Patient Care*, 15(5), 30-33.
- Kazdin, A. E. (2004). Psychotherapy for children and adolescents. Dalam M. J. Lambert (Peny.), *Bergin and Garfield's handbook of psychotherapy and behavior change* (5th ed.). (hh. 543-589). New York, NY: Wiley.
- Kearney, C.A. (2003). Bridging the gap among professionals who address youths with school absenteeism: Overview and suggestions for consensus. *Professional Psychology: Research and Practice*, 34(1)
- Kementerian Pendidikan Malaysia. (1988b). *Panduan tatacara disiplin sekolah untuk guru besar dan guru disiplin*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Kementerian Pendidikan Malaysia. (2001). *Surat Pekeliling Ikhtisas Bil 8/2001: Pemantapan pengurusan disiplin sekolah*. Kuala Lumpur: Bahagian Pendidikan Guru.
- Kottler, J. A., & Kottler, E. (2009). *Students who drive you crazy* (2nd ed.). Thousand Oaks: CA: Corwin Press.
- Lahey, B. B. (2009). *Psychology: An introduction* (10th ed.). New York, NY: McGraw-Hill.
- Lai-ye Leung, C., & Wing-Lin Lee, F. (2005). The co-production of student school rule-breaking behavior. *Research in Education*, 74, 47-59.
- Liong Lian Tai. (2006, Oktober). *Masalah disiplin murid di salah sebuah sekolah rendah luar bandar di daerah Sarikei*. Kertas kerja yang dibentangkan dalam Seminar Penyelidikan Pendidikan: Penyelidikan Pendidikan Ke Arah Pemantapan Proses Pengajaran dan Pembelajaran, Institut Perguruan Rajang, Sarawak.
- Md. Shuaib Che Din. (1996, Ogos). *Memahami dan menangani kelayan yang tidak rela*. Kertas kerja yang dibentangkan di Simposium Kaunseling Kebangsaan: Kaunseling Dari Jamong ke Laser, Crystal Crown Hotel, Petaling Jaya.
- Mohd Sofian Omar Fauzee, Habibah Elias, Noreen Nordin, Rahil Mahyuddin, Samsilah Roslan, Maria Chong, & Maimunah Muda. (2006). The behavior problems of at-risk school children. *Jurnal Penyelidikan Pendidikan*, 8, 1-14.
- Noraini Mohd Salleh, Fatanah Mohammad, Khairuddin Md. Taib, & Faisal Mohammad. (2008, Disember). *Parental involvement in dealing with school indiscipline*. Kertas kerja yang dibentangkan di Conference on research in Education: Strengthening the culture of research in education, Universiti Malaya, Kuala Lumpur.
- Nurul Adlina Kamaludin, & Hafizah Iszaharid. (2009, April 13). Aib juvana remaja. *Berita Harian*. Dimuatturun daripada bminggu@bharian.com.my
- Onyskiw, J. E., & Hayduk, L. A. (2001). Processes underlying children's adjustment in families characterized by physical aggression. *Family Relations*, 50, 376-385.
- Rafidah Aga Mohd Jaladin. (2008). Pendidikan kaunselor di Malaysia: Cabaran dan harapan. Dalam Nik Azis Nik Pa, & Noraini Idris (Penyt.), *Perjuangan memperkasakan pendidikan di Malaysia: Pengalaman 50 tahun merdeka* (hh. 466-489). Kuala Lumpur: Utusan Publications.
- Reddick, C. (2004). Working with the mandated client: Confront beliefs, then treat. *Behavioral Health Management*, 24(3), 9- 11.
- Rice, F. P., & Dolgin, K. G. (2008). *The adolescent: Development, relationships and culture* (12th ed.). Boston, MA: Pearson.

- Ruhani Mat Amin. (2005). Counselling practicum: Struggles to learn to become school counselors. Dalam *Prosiding Konvensyen PERKAMA, Bangi: ESSET*.
- Savicki, K. L. (2007). *Working alliance, readiness for change and theory of change as predictors of treatment success among incarcerated adolescents*. Tesis Doktor Falsafah yang tidak diterbitkan. University of Texas, Amerika Syarikat.
- See Ching Mey. (2005). Keperluan pelajar terhadap perkhidmatan kaunseling di universiti: Satu kajian kes. *Jurnal PERKAMA, 11*, 97-110.
- Siegel, L. J. & Senna, J. (2000). *Juvenile delinquency, practice and law* (7th ed.). Belmont, CA: Wadsworth.
- Stephenson, Kristine D. (2011). A case study analysis of middle school discipline referrals by gender, grade level, and consequence. (pg 5). ProQuest, UMI Dissertations Publishing. Dimuat turun daripada <http://search.proquest.com/pqdtft/docview/879637052/fulltextPDF/142CC1E62A7B50B75C/27?accountid=13155>
- Suradi Salim. (2001, Oktober). Menghadapi klien yang dipaksa dan enggan berjumpa kaunselor. Kertas kerja yang dibentangkan dalam *Seminar Kaunseling Kebangsaan Ke III, Universiti Utara Malaysia, Sintok Kedah*.
- Suradi Salim. (2005). Hala tuju penyelidikan kaunseling di Malaysia. *Jurnal PERKAMA, 11*, 1 - 14.
- Trotter, C. (2006). *Working with involuntary clients: A guide to practice* (2nd ed.). London, UK: Sage.
- Wan Zah Wan Ali, Sharifah Md Nor, Siti Suria Salim, Othman Mohamed, Kamariah Abu Bakar, Arshad Abd. Samad, . . . Hayat Marzuki. (2009). Persepsi pelajar berisiko terhadap iklim pembelajaran. *Jurnal Pendidikan Malaysia, 34*(1), 17-36.
- Williams, P. G., Holmbeck, G. N., & Greenley, G. N. (2003). Adolescent health psychology. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 70*(3), 828-834.
- Vogel, D. L., Wester, S. R., & Larson, L. M. (2007). Avoidance of counseling: Psychological factors that inhibit seeking help. *Journal of Counseling and Development, 80*, 22-30.